

**Уманський національний університет садівництва
факультет менеджменту
кафедра соціально-гуманітарних і правових дисциплін**

Назва курсу	Філософія науки
Викладачі	Ямчук Павло Миколайович
Профайл викладачів	https://ket.udau.edu.ua/ua/pro-kafedru/vikladachi-ta-spivrobotniki/yamchukpavlomykolayovych.html
Контактний тел..	(04744) 3-22-26
E-mail:	jamchuk1972@gmail.com
Сторінка курсу в MOODLE	
Консультації	Щопонеділка з 13.00. до 16.00 в кабінеті № 213 навчального корпусу № 4

1. Анотація до курсу

«Філософія науки» є обов'язковою науково-навчальною дисципліною, спрямованою на підготовку магістрів із захисту і карантину рослин, які повинні отримати глибокі знання з теорії і методології наукового пізнання об'єктів та явищ дійсності, сформуванню власних бачень й розуміння специфіки глобалізаційних процесів, аналізу їх ключових проблем та суперечностей. Питомим осердям викладання філософії науки в процесі підготовки магістрів захисту і карантину рослин –, що вивчають такі масштабні й актуальні завжди, а нині – й поготів – проблемно-тематичні поля як науки про Землю, екологію, захист рослин є духовно-інтелектуальний аспект формування масштабного світогляду майбутнього науковця, педагога та керівника в усіх царинах аграрного сектору. Фахівцю з указаних вище спеціальностей і напрямів такі знання є особливо важливими, оскільки нині людство існує в часи локальних або глобальних екологічних катастроф. Відтак, сформуванню філософсько-наукової основи застереження, упередження й прогностичної протидії подібним явищам у вчених даних спеціальностей – ще одна вагома мета репрезентованого курсу. Так само, вагомим чинником та завданням курсу «Філософії науки» є всебічне формування світоглядно-глобального розуміння сутності буття людини в світі і світу в трансцендентальному дискурсі особистості. Фахівець-еколог, фахівець із захисту рослин, фахівець із наук про Землю, не лише за статусом випускника єдиного в Україні національного університету садівництва, а й за сформованими в процесі навчання повноосязними компетентностями, повинен отримати й

актуалізувати в своїй свідомості під час навчання та на перспективу подальшого світоглядного становлення й розвитку потужний понятійно-категоріальний апарат. Базисом такого формування є всебічне осягнення логіко-гносеологічної методології пізнання буття індивідуальності як суб'єкта, і – водночас – як масштабного об'єкта пізнавальної діяльності людини. Репрезентований у даному силабусі курс «Філософія науки» для майбутніх магістрів спеціальності захист і карантин рослин має на меті якнайкраще висвітлити цю аксіологічну дихотомію. В зв'язку з вище висловленим, набуває принципово-важливого характеру вивчення в указаному курсі історії, теорії та методологічних засад цивілізаційних уявлень про науку як феномен, починаючи від доби античності і до новітнього часу.

2. Мета та цілі курсу

Мета курсу – Формування у здобувачів ОПП Захист і карантин рослин другого рівня вищої освіти комплексу знань, умінь і навичок для професійної діяльності освітнього та інноваційного характеру в сфері захисту і карантину рослин; науково-дослідної діяльності для вирішення спеціалізованих завдань.

Програмні компетентності (цілі курсу).

Інтегральна компетентність.

З філософської точки зору розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі захисту і карантину рослин.

Загальні компетентності.

ЗК 1.Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 2. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 9. Розуміння вимог до діяльності за спеціальністю захист і карантин рослин, зумовлених забезпеченням сталого розвитку України.

3. Формат курсу.

В межах вивчення дисципліни «Філософія науки» майбутніми магістрами спеціальності захист і карантин рослин передбачено проведення:

- лекцій. За структурою заплановані лекції можна поділити на вступні та тематичні. Для проведення лекцій є можливим використання мультимедійного комплексу для наочного відображення представленого матеріалу;
- семінарських занять.
- На заняттях, зосібна, передбачено розгляд концептів філософії науки як загального проблемно-тематичного кола питань. Крім того, передбачається всебічне вивчення джерел філософсько-наукового пізнання дійсності, повноосяжного осмислення дискурсу тематики й проблематики старогрецького й староримського філософсько-наукового пізнання, ціннісно-сміслових парадигм гносеології, онтології, філософської антропології аксіології та епістемології, ідейного світу Ренесансу та вітчизняного

Бароко, німецької класичної філософсько-пізнавальної думки (І.Кант, Г.-В.-Ф. Гегель, Л.Фейєрбах) й некласичної школи (принципи А.Шопенгауера), вітчизняних шкіл філософського й загальнонаукового пізнання, світоглядних феноменів позитивізму, постпозитивізму, філософсько-наукового осмислення постіндустріального інформаційного суспільства, самостійної роботи майбутніх докторів філософії. Така праця проводитиметься із неодмінним використанням різноманітних дидактичних методів навчання.

4. Результати навчання

Програмні результати навчання:

ПРН 7. Демонструвати здатність до організації колективної діяльності, реалізації комплексних наукових і виробничих проєктів з врахуванням наявних ресурсів та часових обмежень.

ПРН 9. Доносити професійні знання, власні обґрунтування і висновки до фахівців і широкого загалу.

5. Обсяг курсу

Вид заняття	лекції	практичні заняття	самостійна робота
Кількість годин	12	10	98

6. Ознаки курсу

Рік викладання	семестр	спеціальність	Курс, (рік навчання)	Нормативний\вибірковий
2020	3	202 «Захист і карантин рослин»	2	н

7. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

Специфічні вимоги, які спірант повинен врахувати відсутні

8. Політики курсу

Під час підготовки рефератів або есе до семінарських занять, проведення контрольних заходів здобувачі вищої освіти повинні дотримуватися правил академічної доброчесності, які визначено Кодексом доброчесності Уманського НУС. Жодні форми

порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Кодексу доброчесності Уманського НУС.

9. Схема курсу

Тиж. / дата / год.	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття) / Формат	Матеріали	Література/ ресурси в інтернеті	Завдання, год	Вага оцінки	
Тиж. 1. 2 вересня 2 акад. год.	З.М 1 Філософія науки, її роль, іманентна сутність та значення в системі наукового пізнання дійсності. Передумови виникнення теоретико-методологічного базису філософії науки	Лекція F2F	електронний опорний конспект лекцій	1, 6, 7, 18, 21, 23, 28, 32	Ознайомитись з планом лекції та її основними визначеннями, 2 год.		
Тиж. 2. 12 вересня 2 акад. год.	Філософія науки, її роль, іманентна сутність та значення в системі наукового пізнання дійсності. Передумови виникнення теоретико-методологічного базису філософії науки	Семинарське заняття (індивідуальна та групова робота) F2F	електронний опорний конспект лекцій	1, 5-7, 18, 25	Ознайомитись з планом лекції та її основними визначеннями, 2 год.	опитування – 5 балів	

<p>Тиж. 3. 16 вересня 2 акад. год.</p>	<p>З.М.2Трактати «Органон» та «Логіка» Аристотеля. Левкіп, Демокріт, Епікур – старогрецькі філософи-природознавці. Натурфілософія як антична основа пізнання в природознавчих дисциплінах. Трактат «Про природу речей» Тіта Лукреція Кара. Ідейний світ староримського філософа-природознавця Секста Емпірика. Філософсько-пізнавальні погляди Луція Аннея Сенеки у «Листах до Луцилія» та імператора-філософа Марка Аврелія в трактаті «На самоті з собою». Дихотомія ідей: старогрецький філософ Платон і римський філософ Плотін та їхня альтернативна матеріалізові філософія пізнання об'єктів дійсності</p>	<p>Лекція F2F</p>	<p>електронний опорний конспект лекцій</p>	<p>1, 3, 6- 8, 11, 15, 20, 27, 33- 35, 39, 43</p>	<p>Ознайомитись з планом лекції та її основними визначеннями, 2 год.</p>		
--	---	-----------------------	--	---	--	--	--

<p>Тиж. 4. 26 вересня 2 акад. год.</p>	<p>Трактати «Органон» та «Логіка» Аристотеля. Левкіп, Демокріт, Епікур – старогрецькі філософи-природознавці. Натурфілософія як антична основа пізнання в природознавчих дисциплінах. Трактат «Про природу речей» Тита Лукреція Кара. Ідейний світ римського філософа-природознавця Секста Емпірика. Філософсько-пізнавальні погляди Луція Аннея Сенеки у «Листах до Луцилія» та імператора-філософа Марка Аврелія в трактаті «На самоті з собою». Дихотомія ідей: старогрецький філософ Платон і римський філософ Плотін та їхня альтернативна матеріалістична філософія пізнання об'єктів дійсності</p>	<p>Семінарське заняття (індивідуальна та групова робота) F2F</p>	<p>електронний опорний конспект лекцій</p>	<p>1, 3, 6-8, 11, 15, 20, 27, 33-35, 39, 43</p>	<p>Розкриття змісту пунктів плану семінарського заняття. Відповіді на тематичні запитання та завдання. Виконання тестових завдань. Презентація реферату.</p>	<p>опитування – 5 балів Оцінка за реферат 15 балів</p>	
<p>Тиж. 5. 30 вересня 2 акад. год.</p>	<p>Середньовічні патристи і схоласти та їхні стратегії наукового пізнання дійсності. Аврелій Августин. Тома Аквінський. Проблемно-тематичне поле філософсько-пізнавальної діяльності в епоху Відродження. Ідеї Леонардо да Вінчі та Юрія Дрогобича. «Новий Органон» Френсіса Бекона й універсум природознавчої філософії британських мислителів Нового часу. «Філософські роздуми» Рене Декарта.</p>	<p>Лекція F2F</p>	<p>електронний опорний конспект лекцій</p>	<p>1, 2, 6, 7, 9, 15, 20, 28, 30, 31, 35, 39, 42, 44</p>	<p>Ознайомитись з планом лекції та її основними визначеннями, 2 год.</p>		

<p>Тиж. 6. 10 жовтня 2 акад. год.</p>	<p>Середньовічні патристи і схоласти та їхні стратегії наукового пізнання дійсності. Аврелій Августин. Тома Аквінський. Проблемно-тематичне поле філософсько-пізнавальної діяльності в епоху Відродження. Ідеї Леонардо да Вінчі та Юрія Дрогобича.«Новий Органон» Френсіса Бекона й універсум природознавчої філософії британських мислителів Нового часу. «Філософські розмисли» Рене Декарта.</p>	<p>Семинарське заняття (індивідуальна та групова робота) F2F</p>	<p>електронний опорний конспект лекцій</p>	<p>1, 2, 6, 7, 9, 15, 20, 28, 30, 31, 35, 39, 42, 44</p>	<p>Розкриття змісту пунктів плану семінарського заняття. Відповіді на тематичні запитання та завдання. Виконання тестових завдань. Розв'язання логічних задач. Презентація реферату.</p>	<p>опитування – 5 балів Оцінка за реферат 15 балів</p>	
<p>Тиж. 7. 16 жовтня 2 акад. год.</p>	<p>Феномен пошуку істини вітчизняними мислителями Острозького кола. Філософсько-природознавчі студії українських вчених Слов'яно-греко-латинського Колегіуму. Святий Димитрій Туптало, Іван Мазепа та «Чернігівські Афіни». Геній «українського Сократа» - Григорія Сковороди – ірраціонально-раціонального філософа доби Бароко, що прагнув пізнати природу світу, суспільства й Всесвіту й себе в дійсності і дійсність у собі. Ідеї Тараса Шевченка, Миколи Гоголя, Памфила Юркевича та Пантелеймона Куліша як вітчизняних дослідників соціально-гуманітарної та природознавчої семіосфери.</p>	<p>Лекція F2F</p>					

<p>Тиж. 8. 24 жовтня 2 акад. год.</p>	<p>Феномен пошуку істини вітчизняними мислителями Острозького кола. Філософсько-природознавчі студії українських вчених Слов'яно-греко-латинського Колегіуму. Святий Димитрій Туптало, Іван Мазепа та «Чернігівські Афіни». Геній «українського Сократа» - Григорія Сковороди – ірраціонально-раціонального філософа доби Бароко, що прагнув пізнати природу світу, суспільства й Всесвіту й себе в дійсності і дійсність у собі. Ідеї Тараса Шевченка, Миколи Гоголя, Памфила Юркевича та Пантелеймона Куліша як вітчизняних дослідників соціально-гуманітарної та природознавчої семіосфери.</p>	<p>Семинарське заняття (індивідуальна та групова робота) F2F</p>	<p>електронний опорний конспект лекцій</p>	<p>1, 3, 6, 7, 8, 10-19, 34, 37, 39, 43</p>	<p>Ознайомитись з планом лекції та її основними визначеннями, 2 год.</p>	<p>опитування – 5 балів</p>	
<p>Тиж. 9. 28 жовтня 2 акад. год.</p>	<p>Філософсько-пізнавальні доміанти у вченнях французьких просвітителів. Вольтер, Дені Дідро, Жан-Жак Руссо, Шарль-Луї де Монтеск'є, Клод Гельвецій про природу пізнання особистості, суспільства, світу й Всесвіту. Імануїл Кант та його «Критика чистого розуму» як основа новітнього філософсько-наукового пізнання дійсності. «Наука логіки» та інші концептуальні праці Г.-В.-Ф.Гегеля та їхня актуальність для сучасних науковців. Філософсько-наукові й методологічні погляди В.Шеллінга, Й.-Г.Фіхте, Л.А.Фейєрбаха</p>	<p>Лекція F2F</p>	<p>електронний опорний конспект лекцій</p>	<p>1, 6, 7, 8, 16, 18, 22, 29, 30, 33, 36, 41, 42</p>			

<p>Тиж. 10. 7 листопада 2 акад. год.</p>	<p>Філософсько-пізнавальні домінанти у вченнях французьких просвітителів. Вольтер, Дені Дідро, Жан-Жак Руссо, Шарль-Луї де Монтеск'є, Клод Гельвецій про природу пізнання особистості, суспільства, світу й Всесвіту. Імануїл Кант та його «Критика чистого розуму» як основа новітнього філософсько-наукового пізнання дійсності. «Наука логіки» та інші концептуальні праці Г.-В.-Ф. Гегеля та їхня актуальність для сучасних науковців. Філософсько-наукові й методологічні погляди В.Шеллінга, Й.-Г.Фіхте, Л.А.Фейєрбаха</p>	<p>Семінарське заняття (індивідуальна та групова робота) F2F</p>	<p>електронний опорний конспект лекцій</p>	<p>1, 6, 7, 8, 16, 18, 22, 29, 30, 33, 36, 41, 42</p>	<p>Розкриття змісту пунктів плану семінарського заняття. Відповіді на тематичні запитання та завдання. Виконання тестових завдань. Розв'язання логічних задач. Презентація реферату.</p>	<p>опитування – 5 балів Оцінка за реферат 15 балів</p>	
<p>Тиж. 11. 11 листопада 2 акад. год.</p>	<p>Основна причина методологічної кризи філософії: невідповідність філософської науки викликам і запитам науково-технічного та соціального прогресу. Артур Шопенгауер як провісник появи філософії науки як самодостатньої науково-навчальної дисципліни Принципи А.Шопенгауера. «Курс позитивної філософії» О.Конта та його провідна роль у появі філософії науки. Принципи позитивізму в концептах О.Конта та мислителів його кола.</p>	<p>Лекція F2F</p>	<p>електронний опорний конспект лекцій</p>	<p>1, 6, 7, 8, 10, 12, 13, 16, 18, 27, 38</p>	<p>Ознайомитись з планом лекції та її основними визначеннями, 2 год.</p>		

<p>Тиж. 12. 21 листопада 2 акад. год.</p>	<p>Основна причина методологічної кризи філософії: невідповідність філософської науки викликам і запитам науково-технічного та соціального прогресу. Артур Шопенгауер як провісник появи філософії науки як самодостатньої наукової й навчальної дисципліни. «Курс позитивної філософії» О.Конта та його провідна роль у появі філософії науки. Принципи позитивізму в концептах О.Конта та мислителів його кола.</p>	<p>Семинарське заняття (індивідуальна та групова робота) F2F</p>	<p>електронний опорний конспект лекцій</p>	<p>1, 6, 7, 8, 10, 12, 13, 16, 18, 27, 38</p>	<p>Розкриття змісту пунктів плану семінарського заняття. Відповіді на тематичні запитання та завдання. Виконання тестових завдань. Розв'язання логічних задач. Презентація реферату.</p>	<p>опитування – 5 балів Оцінка за реферат 15 балів</p>	
<p>Тиж. 13. 25 листопада 2 акад. год.</p>	<p>Емпіріокритицизм. Світоглядні особливості «другого позитивізму» Е.Маха та Р. Авенаріуса. Ідейний світ Львівсько-Варшавської школи. Методологія Празького лінгвістичного кола та її вплив на формування наукової мови. Мова і стиль наукового мовлення. Концепти «мислення-мова» в аксіологемах українського філософамовознавця світового рівня О.Потебні. Ідейно-стильовий вплив Ю.Шереха-Шевельова на аксіологічний контекст вітчизняної мови наукових пошуків кінця ХХ- початку ХХІ ст. Мова філософії пізнання й пізнання філософії мови</p>	<p>Лекція F2F</p>	<p>електронний опорний конспект лекцій</p>	<p>1, 2, 6, 7, 28, 30, 31, 44</p>	<p>Ознайомитись з планом лекції та її основними визначеннями, 2 год.</p>		

<p>Тиж. 14. 5 грудня 2 акад. год.</p>	<p>Емпіріокритицизм. Світоглядні особливості «другого позитивізму» Е.Маха та Р. Авенаріуса. Ідейний світ Львівсько-Варшавської школи. Методологія Празького лінгвістичного кола та її вплив на формування наукової мови. Мова і стиль наукового мовлення. Концепти «мислення-мова» в аксіологемах українського філософа-мовознавця світового рівня О.Потебні. Ідейно-стильовий вплив Ю.Шереха-Шевельова на аксіологічний контекст вітчизняної мови наукових пошуків кінця ХХ-початку ХХІ ст. Мова філософії пізнання й пізнання філософії мови</p>	<p>Семінарське заняття (індивідуальна та групова робота) F2F</p>	<p>електронний опорний конспект лекцій</p>	<p>1, 2, 6, 7, 28, 30, 31, 44</p>	<p>Розкриття змісту пунктів плану семінарського заняття. Відповіді на тематичні запитання та завдання. Виконання тестових завдань. Розв'язання логічних задач. Презентація реферату.</p>	<p>опитування – 5 балів Оцінка за реферат 15 балів</p>	
---	--	--	--	-----------------------------------	--	--	--

Тиж. 15. 9 грудня 2 акад. год.	Провідні засади філософії природознавства та екології буття особистості й суспільства. Ідейний світ та трансформація поглядів європейських філософів-природознавців та екологів від античності до новітнього часу. Концептуальна праця В.К.Липинського «Листи до братів-хліборобів» як джерело пізнання українського світобачення, законів та закономірностей та традиційних засад філософії національного буття. Філософсько-наукові концепції В.І.Вернадського, В.І.Липського, Д.К.Заболотного Пошук істини в природознавчому та соціально-гуманітарному спрямуваннях ХХІ віку. Концепції Д.Белла, Г.Маклюена, Ф.Фукуями, С.Б.Кримського, М.В.Поповича	Лекція F2F				
---	--	---------------	--	--	--	--

10. Система оцінювання та вимоги

В основу рейтингового оцінювання знань аспіранта закладена 100-бальна шкала оцінювання (максимально можлива сума балів, яку може набрати аспірант за всіма видами контролю знань з дисципліни з урахуванням поточної успішності, самостійної роботи, науково-дослідної роботи, підсумкового контролю тощо). Встановлюється, що при вивченні дисципліни до моменту підсумкового контролю (іспиту) аспірант може набрати максимально 70 балів. На підсумковому контролі (іспит) аспірант може набрати максимально 30 балів, що в сумі і дає 100 балів.

До іспиту допускається докторант філософії, який набрав не менше 35 балів!

Поточний контроль

Кількість балів, які можна набрати у ході вивчення курсу дисципліни розподіляються наступним чином:

- відповідь на питання семінарського заняття оцінюється за стандартною шкалою, але лише у межах позитивних оцінок – «відмінно» – 5 балів; «добре» – 4 бали; «задовільно» – 3 бали:

Шкала за 5-бальною системою:

Відмінно	зразкове знання теоретико-методологічної частини обговорюваного питання із наведенням фактичних прикладів, посилань на праці авторитетних фахівців із тематики питання, правильні відповіді на додаткові питання (ті, що винесені на самостійне опрацювання по матеріалах змістового модуля)
Добре	зразкове знання теоретико-методологічної частини обговорюваного питання без наведення фактичних прикладів, без посилань на праці авторитетних фахівців із тематики питання, відповіді на додаткові питання із незначними недоліками (ті, що винесені на самостійне опрацювання по матеріалах змістового модуля)
Задовільно	достатнє знання теоретико-методологічної частини обговорюваного питання (незначні помилки у формулюванні категорій, визначень), без правильних відповідей на додаткові питання (ті, що винесені на самостійне опрацювання по матеріалах змістового модуля)
Знання відсутні	неспроможність продемонструвати знання теоретико-методологічної частини обговорюваного питання (формулювання категорій, визначень)

- підготовка реферату: до змістових модулів 1, 3-8 – 15 балів, до змістового модуля 2 – 15 балів;

- два тестових контролі (по 50 тестових завдань) по кожному з яких можна набрати бали відповідно до кількості (%) правильних відповідей:

- 1 модульний контроль: $\geq 90\%$ правильних відповідей – 14 балів; 75-89% – 11 балів; 60-74% – 8 балів; 50-59% – 5 балів; $\leq 49\%$ правильних відповідей – 0 балів;

- 2 модульний контроль: $\geq 90\%$ правильних відповідей – 9 балів; 75-89% – 7 балів; 60-74% – 5 балів; 50-59% – 3 балів; $\leq 49\%$ правильних відповідей – 0 балів.

Максимальна кількість балів, які аспірант може набрати по кожному із змістових (ЗМ) та тематичних модулів (ТМ)

Кількість балів за модуль	Поточне оцінювання знань (70)										Іспит (30)	СУМА 100
	М1 43 бали					М2 27 балів						
Змістові модулі	ЗМ №1	ЗМ №2	ЗМ №3	ЗМ №4	ЗМ №5	модульний контроль (14 балів)	ЗМ №6	ЗМ №7	ЗМ №8	модульний контроль (9 балів)		
Кількість балів за видами робіт змістових модулів, всього:	6	5	6	6	6		6	6	6		6	
в т.ч.: активність на практичних заняттях	5	-	5	5	5		5	5	5		5	
виконання індивідуальної роботи	1	5	1	1	1		1	1	1		1	

Підсумковий контроль.

Підсумковий контроль з дисципліни «Філософія науки» може здійснюватися у формі усного іспиту (А) або у формі тестових завдань (Б) (за вибором аспірантів).

А. Екзаменаційний білет складається із 3 питань, кожне з яких оцінюється за шкалою від 0 до 10 балів :

- відповідь на питання, яка оцінюється «відмінно»(10балів), повинна відповідати таким вимогам: аспірант вільно відповідає на питання екзаменаційного білету, повністю розкриваючи його зміст, викладає основні положення при відповіді надодаткові питання із обговорюваної теми, може пов'язати теоретичний матеріал із процесами та явищами у філософсько-науковому пізнанні, демонструє здатність проводити наукову дискусію і аргументовано відстоювати свою точку зору;

- відповідь на питання, яка оцінюється «відмінно»(9балів), повинна відповідати таким вимогам: аспірант вільно відповідає на питання екзаменаційного білету, повністю розкриваючи його зміст, викладає основні положення при відповіді надодаткові питання із обговорюваної теми, може пов'язати теоретичний матеріал із процесами та явищами в новітньому інформаційному суспільстві;

- відповідь на питання, яка оцінюється «добре»(8балів), повинна відповідати таким вимогам: аспірант вільно відповідає на питання екзаменаційного білету, повністю розкриваючи його зміст, викладає основні положення при відповіді на додаткові питання із обговорюваної теми;

- відповідь на питання, яка оцінюється «добре»(7балів), повинна відповідати таким вимогам: аспірант вільно відповідає на питання екзаменаційного білету, повністю розкриваючи його зміст, викладає основні положення при відповіді на додаткові питання із обговорюваної теми, допускаючи незначні помилки;

-відповідь на питання, яка оцінюється «задовільно»(6 балів), повинна відповідати таким вимогам: аспірант відповідає на питання екзаменаційного білету, в цілому розкриваючи його зміст;

- відповідь на питання, яка оцінюється «задовільно»(5 балів), повинна відповідати таким вимогам: аспірант відповідає на питання екзаменаційного білету, в цілому розкриваючи його зміст із незначними помилками;

- відповідь на питання, яка оцінюється «незадовільно»(2бали), повинна відповідати таким вимогам: аспірант не відповідає на питання екзаменаційного білету, проте в цілому орієнтується в його предметній області.

- відповідь на питання, яка оцінюється «незадовільно»(0 балів), повинна відповідати таким вимогам: аспірант не відповідає на питання екзаменаційного білету і не орієнтується в його предметній області.

Загальна кількість балів визначається як сума балів, отриманих аспірантом, при відповіді на кожне із питань екзаменаційного білету.

Максимальна тривалість екзамену визначається, виходячи із того, що для підготовки відповіді на 3 питання білету виділяється 45 хвилин, та кількості аспірантів, які проходять екзамен.

Б. Тестові завдання. На іспит виноситься 60 тестових завдань із числа тих, які використовувалися для проведення поточного модульного контролю.

Кількість балів у залежності від кількості правильних відповідей:

- 60 – 30 балів;
- 54-59 – 27 балів;
- 48-53 – 24 бали;
- 42-47 – 21 бал;
- 36-41 – 18 балів;
- 30-35 – 15 балів;
- 26-29 – 7 балів;
- 0-25 – 0 балів.

Максимальна тривалість екзамену становить 120 хвилин.

Виконання аспірантами екзаменаційного завдання повинно носити виключно самостійний характер. Тому, за використання заборонених джерел (шпаргалок, засобів зв'язку та ін.) чи підказок аспірант знімається з іспиту й одержує нульову оцінку.

11. Індивідуальні завдання

11.1. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Змістовий модуль	Перелік питань
1	Змістовий модуль 1. Філософія науки Провідні концепти та аксіологічні характеристики джерельного базису	Філософія науки, її роль, іманентна сутність та значення в системі наукового пізнання дійсності. Передумови виникнення теоретико-методологічного базису філософії науки. Трактати «Органон» та «Логіка» Аристотеля. Левкіп, Демокріт, Епікур – старогрецькі філософи-природознавці. Натурфілософія як антична основа пізнання природознавчих дисциплінах. Трактат «Про природу речей» Тіта Лукреція Кара. Ідейний світ римського філософа-природознавця Секста Емпірика. Філософсько-пізнавальні погляди Луція Аннея Сенеки у «Листах до Луцилія» та імператора-філософа Марка Аврелія в трактаті «На самоті з собою». Дихотомія ідей: старогрецький філософ Платон і римський філософ Плотін та їхня альтернативна матеріалістична філософія пізнання об'єктів дійсності.
2	Змістовий модуль 2 Філософія науки доби	Середньовічні патристи і схоласти та їхні стратегії наукового пізнання дійсності. Аврелій Августин. Тома Аквінський. Проблемно-тематичне поле філософсько-пізнавальної діяльності в

	Середньовіччя й Ренесансу.Новий час та вітчизняне Бароко у філософсько-наукових шуканнях.	епоху Відродження. Ідеї Леонардо да Вінчі та Юрія Дрогобича. «Новий Органон» Френсіса Бекона й універсум природознавчої філософії британських мислителів Нового часу. «Філософські розмисли» Рене Декарта. Феномен пошуку істини вітчизняними мислителями Острозького кола. Філософсько-природознавчі студії українських вчених Слов'яно-греко-латинського Колегіуму. Святий Димитрій Туптало, Іван Мазепа та «Чернігівські Афіни». Геній «українського Сократа» - Григорія Сковороди – ірраціонально-раціонального філософа доби Бароко, що прагнув пізнати природу світу, суспільства й Всесвіту й себе в дійсності і дійсність у собі.
3	Змістовий модуль 3. Європейські філософсько-наукові пошуки другої половини XVIII та першої половини XIX віків	Філософсько-пізнавальні домінанти у вченнях французьких просвітителів. Вольтер, Дені Дідро, Жан-Жак Руссо, Шарль-Луї де Монтеск'є, Клод Гельвецій про природу пізнання особистості, суспільства, світу й Всесвіту. Імануїл Кант та його «Критика чистого розуму» як основа новітнього філософсько-наукового пізнання дійсності. «Наука логіки» та інші концептуальні праці Г.-В.-Ф. Гегеля та їхня актуальність для сучасних науковців. Філософсько-наукові й методологічні погляди В. Шелінга, Й.-Г. Фіхте, Л.А.Фейєрбаха. Ідеї Тараса Шевченка, Миколи Гоголя, Памфила Юркевича, Івана Пулюя, Пантелеймона Куліша як вітчизняних дослідників соціально-гуманітарної та природознавчої сфери.
4	Змістовий модуль 4. Криза соціальної філософії та поява філософії науки як самостійної науки .	Основна причина методологічної кризи філософії: невідповідність філософської науки викликам і запитам науково-технічного та соціального прогресу. Артур Шопенгауер як провісник появи філософії науки як самодостатньої наукової й навчальної дисципліни. «Курс позитивної філософії» О.Конта та його провідна роль у появі філософії науки. Принципи позитивізму в концептах О.Конта та мислителів його кола.
5	Змістовий модуль 5. Позитивізм та позитивістська філософія наприкінці XIX- на початку XX століть. Розвиток філософсько-пізнавальної діяльності у масштабі соціального й науково-технічного прогресу XX віку	Емпіріокритицизм. Світоглядні особливості «другого позитивізму» Е.Маха та Р. Авенаріуса. Ідейний світ Львівсько-Варшавської школи. Методологія Празькоголінгвістичногокола та її вплив на формування наукової мови. Мова і стиль наукового мовлення. Концепти «мислення-мова» в аксіологемах українського філософа-мовознавця О.Потебні. Ідейно-стильовий вплив Ю.Шереха-Шевельова на аксіологічний контекст вітчизняної мови наукових пошуків кінця XX- початку XXI ст. Мова філософії пізнання й пізнання філософії мови.
6	Змістовий модуль 6 Вітчизняні філософсько-	Філософсько-наукові школи класиків української думки XX-XXI віків - П.В.Копніна, В. І.

	наукові та суто логіко-методологічні школи.	Шинкарука, М.В.Поповича, С.Б.Кримського, Л.В.Губерського, А.Є.Конверського, В.І.Лубського, Т.Г.Горбаченко, Є.А.Харьковщентка, А.М.Колодного, Л.О.Филипович, М.Ф.Мариновича як джерельний базис загальнофілософського та логіко-методологічного осмислення й пізнання дійсності. Актуалізація та авторська інтерпретація майбутніми магістри їхніх ідей в різних аспектах соціально-економічного та соціально-гуманітарного дискурсу ХХІ століття.
7	Змістовий модуль 7 Постпозитивізм та пов'язані з ним ціннісно-сміслові парадигми.	Х. Ортега-і-Гасет як провісник постпозитивістської філософії. «Думки про Дона Кіхота» та «Бунт мас». Ідеї К.Поппера як фундатора філософсько-наукового вчення постпозитивізму. Екзегеза і герменевтика. Герменевтична філософсько-методологічна школа Ф.Шлейєрмахера. Праця «Істина і метод» Г.-Г. Гадамера. Теорія ноосфери в ідейному універсумі В.Вернадського. Феноменологія як наукова теорія й методологія пізнання об'єктів дійсності. Е.Гуссерль та джерельний зв'язок його вчення з ідеями Платона й Аристотеля. Український мислитель – провісник екзистенціальної європейської філософії. Григорій Сковорода та його «Алфавіт альбо Буквар міра». Різний світоглядно-пізнавальний екзистенціалізм С.К'єрк'єгора, Ж.-П. Сартра, А.Камю, М.Гайдеггера, К.Ясперса, Є.О.Сверстюка. Філософ науки й методолог Памфил Юркевич та його концептуальна праця «Розум згідно із вченням Платона та досвід згідно з вченням Канта».
8	Змістовий модуль 8 Філософія українського буття від Трипілля до сьогодення. Морально-етична основа трансцендентального тривання українства. Національно-хліборобський цивілізаційний феномен в контексті європейських світоглядних устремлінь.	Трансцендентальний феномен хліборобства як домінанта українського руху із «минулого в прийдешнє» (Д.Гуменна). Світогляд, визначена ним морально-етична основа вітчизняної хліборобської цивілізації та їхня суголосність із світовою затребуваністю філософсько-етичної основи хліборобства. Марк Тулій Цицерон про культуру як про «обробіток умів». Українська культура плодоовочівництва та її зв'язок із традиційною українською осілою хліборобською філософією буття людини на землі. Поняття агроекологічного виробництва. Філософсько-екологічні засади аграрного виробництва. Українське селянство як трансцендентальна основа Української держави. Концепції В.Липинського, М.Міхновського, Д.Донцова Є.Сверстюка. Пошук істини в природознавчому та соціально-гуманітарному спрямуваннях ХХІ віку. Концепції Д.Белла, Г.Маклюєна, Ф.Фукуями, С.Б.Кримського, М.В. Поповича, А.Є.Конверського, Є.А.Харьковщентка.

11.2. Реферат

Реферат повинен мати наступний зміст:

Вступ

Простий план по темі

Висновки

Список використаної літератури (зразок оформлення за адресою <http://library.lp.edu.ua/yak-oformyty-spysok-literatury>)

Виконується у вигляді друкованого тексту на папері формату А-4 обсягом від 10 до 12 сторінок. Шрифт: TimesNewRoman. Розмір шрифту – 14, звичайний. Вирівнювання тексту – по-ширині без пропусків і скорочень. Абзацний відступ – 10 мм. Міжрядковий інтервал – 1,5. Поля сторінки: ліве – 30 мм, праве – 10 мм, верхнє і нижнє – по 20 мм. Реферат починається із титульної сторінки за встановленою формою (додаток А)

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Рекомендована література

Методичне забезпечення

1. Балеї П. Обезвласнене суспільство. Марксизм. Утопія в теорії і терор у практиці. – К.: «Смолоскип». – 2003. – 730 с.
2. Белл Д. Соціальні рамки інформаційного общества // Новая технократическая волна на Западе. - М., 1986.
3. Вовканыч С. Общество: между прошлым и будущим // Философская и социологическая мысль. – 1996. - № 7-8.
4. Гаєк Ф. Принципи ліберального соціального порядку// Лібералізм. Антологія. К.: «Смолоскип». – 2002. – С.19-33.

5. Волков Г. Эра роботов или эра человека. – М.: «Знание» 1991.
6. Горохов В.Г. Розин В.М. Введение в философию техники. – М.: «Интрада» 1998.
7. Кримський С.Б. Запити філософських смислів. – К.ПАРАПАН 2003
8. Кун Т. Структура научных революций. – М.: 1975.
9. Ленк Х. Размышление о современной технике. – М., 1996.
10. Максютя М.Є. Філософія науки . –Х.: 2004
11. Митчем К. Что такое философия техники? М.: 1989
12. Мельник В.П. Філософські проблеми технікознавства. – Львів, 1994.
13. Поппер К. Логика и рост научного зрения. – М.: 1996.
14. Самардак М.М. Філософія науки: напрями, тенденції, течії. К. 2011
15. Современная философия науки: Хрестоматия. – М.:1996.
16. Фейерабендт П. Избранные труды по методологии науки. – М.: 1986.

Базисна

1. Арефьева Г.С. Общество. Познание. Практика. – М.:1988.
2. Аристотель. Метафизика. Соч.: В 4 т. - М.: 1976. -Т.1.
3. Арон А. Этапы развития социологической мысли. - М., 1992.
4. Барулин В.С. Социальная философия. - М.: 1993. - 4.1, 2.
5. Бердяев Н. Самопознание. М.: -1990.
6. Бердяев Н. Истоки и смысл русского коммунизма. - М., 1990.
7. Бердяев Н. Смысл истории. — М.: 1992.
8. Бердяев Н. О назначении человека. – М.: 1993.
9. Бродель Ф. Материальная цивилизация, экономика и капитализм. - М., 1986. - Т.1; 1989.-Т.2; 1992.-Т.3.
10. Вебер М. Избранные произведения. М.: 1990.
11. Вернадский В.И. Философские мысли натуралиста. - М.: 1986.
12. Воецкая Т. С. Социальная философия. - Одесса, 1997.
13. Волков А.И. Человеческое измерение прогресса. — М- 1990.
14. Вормс Р. Общественный организм - - СПб. 1897.
15. Всеобщая Декларация прав человека. Декларация прав и свобод человека и гражданина. - М. 1993.
16. Гадамер Г.-Г. Истина і метод. – К.: «Основи» 1999.

- 17.Гантінгтон С.Консерватизм як ідеологія. // Консерватизм. Антологія. – К.: «Смолоскип». – 2008. – С.122-142
- 18.Гегель Г.В.Ф. Наука логики. – М.: Мысль, 1990
- 19.Гегель Г.В.Ф, Философия права. - М.: Мысль, 1990.
- 20.Гельвеций К. О человеке. Соч. в 2 томах. - М., 1974.
- 21.Генон Р.Царство количества и знамения времени . – М.: «Беловодье». – 2003. – 480 с.
- 22.Глобальная экологическая проблема - М.: 1990.
- 23.Гоббс Т. Левиафан//Соч.: В 2-х т. - М.: 1991. - Т.1.
- 24.Гумилёв Л.Н. Этногенез и биосфера земли. - М.: 1993.
- 25.Дюркгейм Э. Методы социологии. – К.: 1999.
- 26.История философии права. Хрестоматия. СПб «Юридический институт». 1998. – 640 с.
- 27.Камшидов М.М. Эволюция биосферы. - М., 1987.
- 28.Камю А. Бунтующий человек. - М.. 1990.
- 29.Канке В.А. Философия. Исторический и систематический курс: Учебник для вузов. - М., 2000.
- 30.Кантор К.М. Историяпротивпрогресса. - М., 1997.
- 31.Карпинская Р.С., Никольский С.А. Социобиология. - М.Е 1988.
- 32.Конрад Н.И. Запад и Восток. М., 1990.
- 33.Леви Стросс К. Структурная антропология. - М., 1990.
- 34.Липинський В. Листи до братів-хліборобів. – Київ-Філадельфія. - 1995.
- 35.Лоренц К. Агрессия /так называемое зло/. - М., 1995.
- 36.Маклюен М. Понимание медиа: внешние расширения человека. – М. 2017.
- 37.Мальтус Т. Опыт о законе народонаселения. - М., 1995.
- 38.Мир философии: В 2-х ч. - М., 1991.
- 39.Моисеев И.Н. Пути к созиданию. - М., 1992.
- 40.Мотрошилова Н.В. Рождение и развитие философских идей. - М., 1991.
- 41.Мисик С.Г. Логіка. Одеса, ОДУВС – 2017
- 42.Мисик С.Г. Основи аргументації – Одеса, ОДУВС 2018.
- 43.Надибська О.Я. Соціальні пріоритети України в глобалізаційному просторі. Одеса «Астропринт», 2017
- 44.Общественноесоздание и егоформы. — М., 1986.
- 45.Ортега-и-Гассет Х. Что такое философия. - М., 1991.
- 46.Ортега-і- Гасет Вибрані твори. К.: 1994
- 47.Печчеи А. Человеческие качества. - М, 1995.
- 48.Пико делла Мирандола. Речь о достоинстве человека /Эстетика Ренессанса. Антология: В 2 т. - М., 1981. - Т.1.

49. Платон. Государство / Соч.: В 4 т. - М., 1994. - Т.3.
50. Подлесный М. Н. Ценности личности: современные дискуссии и представления// Вестник Днепропетровского университета. – 2001.- Вып.8. – С. 69-73..
51. Ракитов А.И. Философия компьютерной революции. - М., 1991.
52. Сартр Ж.П. Экзистенциализм – это гуманизм /. Сумерки богов. - М-, 1989.
53. Сергеев Б.Ф. Высшая форма организованной материи - М., 1997.
54. Современная западная социология. Словарь. — М., 1990.
55. Современная философия: Словарь и хрестоматия. - Ростов-н/Д 1995,
56. Сорокин П. Человек. Цивилизация. Общество. - М., 1992.
57. Тейяр де Шарден П. Феномен человека. - М., 1987.
58. Тетчер М. Виміри консерватизму// Консерватизм. Антологія. – К.: «Смолоскип». – 2008. – С.26-43
59. Тетчер М. Я вірю // Консерватизм. Антологія. – К.: «Смолоскип». – 2008. – С.422-431
60. Тойнби А. Вибрані твори. К. 1999.
61. Токвіль А. Давній порядок і Революція. –К. «Юніверс». - 2000. – 224 с.
62. Тягло О.В., Кривуля О.М., Воропай Т.С. Філософія: У 2 кн. Книга Хронологічно-тематичний огляд. - Харків: ун-т внутр. справ, 1999.
63. Україна: стратегічні пріоритети. Аналітичні оцінки / За ред. А.С. Гальчинського. - К.: НІСД, 2003. - 328 с
64. Фейербах Л. Сущность христианства. - М., 1965.
65. Филатов В.П. Научное познание и мир человека. - М., 1990.
66. Філософія. Курс лекцій: Навч. посібник. - К., 1994.
67. Філософія. Навч. посібник 1.Ф. Надольного. -К., 2001.
68. Філософія: Підручник / За ред. Горбача Н.Я. - Львів, 1995.
69. Франк С. Духовная жизнь общества. - М., 1997.
70. Фрейд З. Вступ до психоаналізу. – К.: «Основи» 1999.
71. Фрейд З. Психология бессознательного. - М., 1989.
72. Фромм Э. Иметь или быть. - М, 1990.
73. Фукуяма Ф. Идентичность: стремление к признанию и политика неприятия. – М. 2019. – 256 с.
74. Черчилль В. Консервативні принципи // Консерватизм. Антологія. – К.: «Смолоскип». – 2008. – С.20-26.
75. Шпенглер О. Закат Европы. - М., 1993.
76. Шопенгауэр А. Свобода воли и нравственность. - М., 1992.
77. Щедровицкий П. Г. Философия образования. - М., 1996.
78. Юнг К. Проблемы души нашего времени. - М., 1993.

79. Ясперс К. Смысл и назначение истории. - М., 1991.
80. Ямчук П.М. С. П. Сонько, Ю. О. Кисельов, І. П. Суханова Взаємозв'язок розвитку аграрної галузі і методології аграрної науки в умовах постіндустріальної економіки (у контексті переходу на нові стандарти вищої освіти) /// розділ колективної монографії «Соціально-економічні аспекти стійкого розвитку економіки України» / Під ред. д. е. н., проф. О.О. Непочатенко. – Умань: СПД Сочінський, 2016. – 300 с. Режим доступу: <http://lib.udau.edu.ua/handle/123456789/2639>
81. Ямчук П.М. Філософія науки. Навчальний посібник. Умань, б. в. 2020 р. -56 с.

Публікації у книжкових та періодичних виданнях

1. Бахтин М.М. К философии поступка //Философия и социология науки и техники. Ежегодник 1984-1985.-М., 1986.
2. Белл Д. Социальные рамки информационного общества // Новая технократическая волна на Западе. - М., 1986.
3. Вовканыч С. Общество: между прошлым и будущим // Философ. И социол. Мысль. – 1996. - № 7-8.
4. Вебер М. Протестантская этика и дух капитализма // Вебер М. Избр. произведения. - М., 1990.
5. Давыдов Ю.Н. История теократической социологии // Социол. исслед. - 1993. - №5.
6. Диалог цивилизаций: Восток-Запад // Вопросы философии. - 1993. - №6.
7. Зубец В. М. Два типа ценностных изменений // Философские науки. – 2000.- №4. – С. 69-74.
8. Киселев Г.С. Смыслы и ценности нового века // Вопросы философии. –2006.-№4.
9. Кравченко И.И. Политические и другие социальные ценности// Вопросы философии-2005-№ 12.
10. Нерсесянц В.С. Правовое государство история и современность // Вопросы философии - 1989. - №2.
11. Рассел Б. История западной философии. // Общественная мысль. Исследования и публикации. - Вып 2. - М., 1990.
12. Федотова В.Г. Факторы ценностных изменений в третьем тысячелетии // Вопросы философии –2005-№11.
13. Хабермас Ю. Понятие индивидуальности // Вопросы философии. - 1989. - №2.
14. Юркевич П. Д. 3 науки про людський дух // Вибране. - К., 1993.
15. Яхнин Е.Д. Эволюция и будущее человеческого социума // Вопросы философии –2006 - №5.

УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА

Факультет менеджменту

Кафедра соціально-гуманітарних і правових дисциплін

РЕФЕРАТ

на тему: ...

Виконав (ла)

Докторант філософії

, ... групи П І Б

Перевірів

Доктор філософських наук,

професор кафедри соціально-

гуманітарних і правових дисциплін

Ямчук Павло Миколайвич

Умань 20__